

1. INTRODUCCIÓ

Des d'un bon començament vaig tenir clara la idea: l'elaboració d'un vocabulari d'agricultura de Granyena de Segarra, el *Lèxic del Pagès*. L'interès que sento per aquest món prové de fa temps. Des de sempre m'ha agradat el camp, degut al fet que el meu avi és pagès i ho he viscut molt de prop, sempre m'ha agradat observar els canvis de la terra, com conrear-la i totes les activitats relacionades amb el món de l'agricultura directament.

D'altra banda, l'agricultura tradicional va molt lligada a la nostra identitat, a la nostra terra. ja que ha marcat el calendari de les festes i tradicions, sempre distribuïdes al llarg dels mesos de l'any prenent com a referent les feines del camp. Penso que cal preservar un vocabulari ara ja en desús i així fomentar la conservació i la difusió d'aquest a noves generacions perquè, encara pugui ser conegut i no desaparegui al cap dels anys. I amb el lèxic ho podem fer perquè és un reflex d'una cultura.

No obstant, no podem deixar de banda que els temps han canviat i que l'agricultura ha evolucionat. Aquest lèxic també pretén recollir les eines actuals, és a dir, les eines agrícoles tradicionals modernitzades de Granyena de Segarra. Per tant, podem dir que un dels principals objectius d'aquest lèxic és preservar una part del vocabulari antic del poble i establir una relació amb l'actual, per tal de poder realitzar un lèxic en què es mantingui un vocabulari ja en desús i donar-lo a conèixer juntament amb un vocabulari actual.

Després d'analitzar la bibliografia que hi havia sobre el tema, em vaig adonar que hi havia moltes obres sobre el vocabulari antic de la Segarra i cap recull sobre les eines actuals modernitzades, i aquest va ser un altre motiu per elaborar aquest estudi. És un fet que dificulta la cerca d'informació però que alhora la fa més interessant.

El primer problema que ens trobem és el de triar el nom del treball: lèxic o diccionari? L'hem anomenat *lèxic* perquè, segons el llibre *Lexicografia*, “un diccionari general d'una llengua sol tenir pretensions d'exhaustivitat, i és així que conté un nombre important de mots en aquesta llista; un diccionari especialitzat, que abraça només un àmbit del saber, sol partir d'una llista més restringida de mots. Si el nombre de mots tractat és bastant reduït, en comptes de diccionari, l'obra se sol anomenar vocabulari o lèxic”.

Segons *Lexicografia*, des del punt de vista del contingut, totes les obres que poden ser designades més o menys pròpiament amb el nom de diccionari tenen en comú dues característiques principals:

- a) Inclouen un número més o menys gran de mots d'una llengua en forma de llista ordenada
- b) Ofereixen algun tipus d'informació a propòsit de cada un dels mots d'aquesta llista.

Un altre problema que ens trobem és saber organitzar la informació dins un recull: fer la microestructura. El *Lèxic del pagès* té 55 denominacions de diferent caire, això sí, relacionades directament amb la pagesia. *Agavelladora, garba, forcat, senalla* o *carret* són algunes de les paraules que recull el lèxic, i la informació prové de les enquestes passades als entrevistats. Així doncs som davant d'una singular combinació de característiques referents i provinents d'un lèxic i del contrast entre aquestes mitjançant suports exteriors com les entrevistes. Podem emmarcar el *Lèxic del pagès* en un context específic amb triple definició: temàtica (el món de l'agricultura i pagesia), geogràfica (una zona marcada per l'agricultura des de temps anteriors, Granyena) i bitemporal (ens situem en un període temporal passat i actual).

Per tenir el màxim d'informació i poder fer el contrast amb les entrevistes, hem partit de dos tipus de diccionaris: normatiu i descriptiu. També hem tingut en compte el diccionari de neologismes. Així, un altre problema ha estat aprendre a cercar correctament la informació en aquestes obres. Trobem que les definicions tenen extensió variable: a vegades són més complexes i d'altres es descriu amb dos o tres mots. Els elements informatius que constitueixen la microestructura poden ser de naturalesa molt diversa i poden variar molt d'un diccionari a un altre, segons el pla i els objectius concrets de cada obra, però entre aquests hi ha uns elements comuns, imprescindibles i que constitueixen el que podem anomenar *article mínim*. Aquests són: la categoria de l'entrada, la definició i l'exemple.

Una altra part característica i molt important a l'hora de realitzar les enquestes. Primerament al realitzar les enquestes van ser individuals, però després d'observar una major confiança i més espontaneïtat quan aquestes és realitzaven en col·lectiu vam optar per utilitzar les enquestes conjuntes, sense deixar de part les individuals.

El treball del *Lèxic* es presenta a part, en format de llibret. Hem interpretat les dades i n'hem extret unes conclusions.

Finalment, cal dir que hem tingut la col·laboració d'Albert Turull, gran lexicògraf.

2. ABSTRACT

From the very beginning I had a clear idea: the development of agriculture vocabulary "Granyena de Segarra Lexicon".

The interest I feel from this world comes from long ago. I have always liked agriculture because my grandfather is a farmer and we are very close and I have always observed the changes on the Earth, how it grows and everything related to activities the agriculture world.

Moreover, traditional agriculture is closely linked to our identity with our land, because it marked the calendar of festivals and traditions always distributed throughout the months of the year, taking as reference the work in the lands. I think we should preserve a vocabulary now deprecated and encourage the preservation and dissemination of the new generations because it can be known and not disappear over the years and the lexicon we can do because it is a reflection of culture.

However, we can not leave out that times have changed and that agriculture has evolved.

3. CONTEXTUALITZACIÓ I ESTRUCTURA DEL LÈXIC

Primerament sorgeix la idea general de la realització d'un lèxic centrat en el món de l'agricultura a la Segarra per establir així una relació directa amb les eines actuals i el seu passat. Veiem que hi ha massa quantitat d'eines, nombroses en el territori, per tant decidim realitzar una cerca centrada en la població de Granyena de Segarra. Però seguim amb el mateix procediment i concepte de recerca d'informació: fer entrevistes, ara modificat i alterat perquè les realitzem a Granyena, població experimentada en el món de la pagesia a la comarca.

Estructura del lèxic:

La lexicografia és una branca de la lingüística que s'ocupa d'elaborar reculls de paraules. Hem partit de l'estudi *Lexicografia* i hem organitzat el *Lèxic* en dues estructures:

1. macroestructura: organització general de tots els elements que hem consultat per elaborar-lo.
2. microestructura: com s'organitza cada definició (ho veureu al *Lèxic*).

3.1 Macroestructura:

3.1.1. Contextualització

En primer lloc situarem l'estudi en una zona: la Segarra i Granyena de Segarra.

a) Origen del nom

Segarra: És admès que el nom de la comarca prové del prelatí (bascoide) SAGARRA - *poma* o *pomera*-, o SAGARDI *pomar*, *camp de pomeres*.

La primera localització del topònim correspon a un municipi romà de la contrada d'els Prats de Rei, potser el puig de la Manresana. En els darrers anys de l'Imperi apareixen inscripcions referents al *Municipium Sigarrens*. Un *municipium* d'aquelles característiques (com a òrgan administratiu romà), tenia un radi d'influència comparable a una petita comarca. Aquest devia ser el *campum segarrens* esmentat en els primers segles de la reconquesta, encara en referència només al que avui en diríem la Segarra calafina. En anar avançant la línia fronterera de la reconquesta, s'hi aniria estenent la denominació col·lectiva (zonal), comarcal, de Segarra. Així s'hauria definit aquest sentiment tradicional d'identificació segarrenca, que a mitjan i finals de segle XX les divisions administratives enganyosament qualificades de *comarques* han anat desdibuixant. (*Sigarrens, Segarrens, Sagarra, Segarrae, Segara, Segarre, Çagarra*).

Granyena de Segarra: Designada Granyena de Segarra per distingir de Granyena de les Garrigues. Pel que fa a l'etimologia, l'origen del seu nom es remunta a la llengua llatina: GRANYENA.

b) Medi geogràfic i agrícola de la població: Granyena de Segarra

Municipi de Catalunya, a la Segarra, a la vall baixa del torrent de Vila-grasseta, als costers segarrencs i a 636 metres d'alt; 147 habitants (*granyenencs*). El terme municipal de Granyena de Segarra (o Granyena de Cervera), de 16,30 km quadrats, limita amb els de Granyanella (N), Cervera (NE), l'enclavat de Gramuntell (de Ribera d'Ondara, a l'E), Montornès de Segarra (S), Verdú i Tàrrega i el Talladell (aquests dos de la comarca de l'Urgell, a l'W i el NW). El territori s'estén pel sector SW de la comarca, a la vall baixa del torrent de Vila-grasseta (que neix al terme de Montoliu de Segarra i desemboca al Cercavins, prop de Verdú), a la zona de costers segarrencs entre el riu d'Ondara i el Riu Corb, al S de Cervera, damunt un sòl derivat de calcàries oligocèniques que alterna amb sorres al·luvials del torrent de Vila-grasseta.

Forma el municipi la vila de Granyena, únic nucli de població agrupada, un bon nombre de masos esparsos i el santuari del Camí. La principal via de comunicació és una carretera local que arriba a la vila procedent de Cervera.

Al final del segle XIV, l'any 1378, a Granyena es comptaven 52 focs, que augmentaren en 4 el 1553. Restes del castell. Centre d'una comanda dels templers (segle XII) i els hospitalers (1312).

La demografia moderna és de signe recessiu. Després d'un creixement important al segle XVIII (de 180 habitants el 1718 passà a 519 el 1787), havia baixat a 497 el 1860 i s'estabilitzà al voltant dels 500 durant la primera part del segle XX per baixar a partir del 1940 (425), amb 419 el 1950, 352 el 1960, 279 el 1970 i 217 el 1981, a causa d'una forta emigració. Les xifres de població posteriors continuaven indicant una davallada persistent: 186 habitants l'any 1991, 149 el 2001 i 138 el 2005.

L'economia del terme és eminentment agrària. Els conreus de secà (sobretot l'ordi) ocupen gran part del territori, suaument ondulat, i malgrat que els cereals són el conreu dominant es mantenen algunes hectàrees d'ametllers, oliveres i vinya. Granyena de Segarra fou un dels primers pobles que importà una varietat del blat anomenada aquí *xeixa gavatxa*, que donà un bon rendiment. La ramaderia complementa l'agricultura. Sobresurt la cria de bestiar porcí, oví i l'aviram.

La festa que tradicionalment se celebra a l'ermita de la Mare de Déu del Camí, el dijous després del 8 de setembre, s'anomena del Capítol i suposa la pervivència dels capítols que una confraria medieval feia en aquesta ermita. La festa major se celebra el quart cap de setmana de setembre. El 25 de març se celebra la festa de la Mare de Déu de Març a l'ermita del Camí.

Després de llegir el **Medi geogràfic i agrícola de la població**, podem dir que el poble destaca per la seva dedicació a l'agricultura i que les festes giren al voltant de les feines del camp.

3.1.2. Fonts de les quals parteix el treball: els enquestats

A l'hora de seleccionar els enquestats hem tingut en compte tres franges d'edat clarament marcades i diferenciades per poder valorar, comparar i analitzar detingudament cada mot. En la realització de la tria dels enquestats podem observar diferents respostes, marcades per les tres franges d'edats de 40, 60 i 81 anys seleccionades i alhora pels canvis produïts al llarg dels anys. “Hem establert aquests tres grups en lloc de fer grups d'edats continuades que cobrissin dels mes joves als més vells sense solució de continuïtat perquè aquests blocs constitueixen l'equivalent de les tres generacions; tres generacions a través de les quals el camp ha passat d'un procés completament manual, que havia variat molt poc al llarg dels segles, a una quasi total mecanització de les funcions agrícoles; sobretot han estat els homes que tenen entre 40 i 60 anys els que han experimentat personalment aquest rapidíssim procés. Les entrevistes realitzades als habitants donen, doncs, una mostra representativa.”³

A continuació us mostrem l'edat i l'ocupació dels enquestats:

- de 40: pagesos
- de 40 a 60: pagesos i l'alcalde de la població, que també és pagès
- de 60 a 81: pagesos

Cal tenir en compte també que els informants poden tenir una pronunciació diferent dels mots, poden usar castellanismes o simplement tenir coneixement diferent de l'eina (o desconeixement). Val a dir, a més, que aquesta recerca i aquest *Lèxic* es centren en la població de Granyena de Segarra. Per tant cal adaptar una cerca directa a Granyena, a través d'una entrevista de la qual es pugui extreure el màxim d'informació tant a nivell de significat com de pronunciacions.

3.1.3. Sistema de recollida de dades

Aquest apartat tracta de la metodologia que he usat per arribar a la definició dels enquestats (ús d'imatges, tipus d'enquestes...).

a) El suport gràfic: les imatges

En l'organització d'un lèxic que recorda mots ja en desús és necessari un suport gràfic amb el qual el lector pugui interioritzar millor un mot o paraula. A les definicions de cada mot podem trobar les imatges relacionades amb la paraula corresponent. A l'hora de realitzar les enquestes també hem disposat d'aquest suport gràfic per tal de poder extreure una informació tant per la part explicativa com per la part de pronunciació, per poder fer una bona transcripció fonètica i no alterar cap d'aquestes dos.

Per tant era molt important fer una bona tria d'imatges, que poguessin donar peu als enquestats perquè parlessin: quines podien ser més representatives? Aquestes imatges provenen de museus: Museu de la Vida Rural (de l'Espluga de Francolí) i Museu del Blat i de la Pagesia (de Cervera). Per altra banda, també hem utilitzat llibres per extreure informació respecte les imatges com ara: *Retrobant lo Passat* i *Vocabulari del Pagès*. Una part de les imatges obtingudes per les enquestes també prové de la fira agrícola de Florejacs. A l'hora de buscar un recull d'imatges actual de les eines del camp de la Segarra, vam haver de dur a terme una cerca per confirmar o negar l'existència de bibliografia. Vam cercar a través de diferents fonts d'informació: *google llibres*, la biblioteca del nostre centre, la Biblioteca Comarcal Josep Finestres de Cervera, la Biblioteca de la Universitat de Lleida, la petita biblioteca del Museu de la Vida Rural, el Termcat i l'ajuda d'un professor universitari, Albert Turull. I vam comprovar que no hi ha publicacions d'eines actuals de la Segarra. La nostra feina es feia més interessant perquè podíem omplir un buit de lèxics d'eines modernes de la comarca.

b) Les enquestes

Model de l'enquesta realitzada als pagesos:

- Quin nom té l'eina? Ha canviat el nom d'aquesta durant el temps?
- Quina era la necessitat o feina que feia abans? I ara?
- Encara s'utilitza o ha desaparegut del tot?

- Ha estat molt modificada? Quins canvis ha patit?
- Quines han estat les millores de l'eina?
- Han suposat un canvi molt important en el camp?
- Com podria descriure l'eina?
- Quines similituds hi troba?
- Pensa que era necessària l'evolució d'aquesta eina? Per què?

Quan les enquestes eren realitzades en col·lectiu, és a dir en grup, la resposta era més espontània. A mesura que les enquestes s'anaven tornant de caire més individual s'anava aprofundint més en el significat de la definició.

c) Contrast de dades

Un cop fetes les enquestes, hem dut a terme un contrast d'informació utilitzant diversos tipus de diccionaris. Segons *Lexicografia*, podem parlar de diccionaris normatius o prescriptius i de diccionaris descriptius. Un diccionari normatiu ens mostra una definició universal per a cada paraula i la seva escriptura correcta. En canvi, en un diccionari descriptiu trobem les paraules en funció de com es pronuncien en cada regió i la definició pertinent d'aquesta regió, també l'evolució de les paraules. A l'hora de realitzar la consulta als entrevistats hem tingut en compte aquests dos tipus de fonts principals: el diccionari descriptiu per tal de poder diferenciar una pronunciació i significat de la paraula segons el territori i el prescriptiu per tenir un sol significat *universal*.

Hem consultat totes les publicacions fetes a la Segarra sobre eines del camp (*Retrobant lo Passat, Vocabulari del Pagès i Eines i feines de la pagesia a la Segarra*) i a nivell de tot Catalunya. I hem detectat que cap lèxic recull les paraules més actuals. Per trobar-ne

Lèxic del pagès. Memòria informació, hem usat el diccionari de neologismes del Centre de Terminologia (Termcat). Aquest centre s'encarrega de recollir totes les paraules noves que apareixen: les escriu correctament i les defineix.

Totes les definicions d'aquestes fonts s'han recollit en cada entrada del *Lèxic*, juntament amb la informació que ens aportaven els entrevistats i la transcripció fonètica, per tenir definicions adequades. Però faltava donar forma a la microestructura. Una de les fonts importants per fer-la ha estat l'enquesta realitzada a Albert Turull.

d) Entrevista a Albert Turull

Cervera (Segarra), 1963. Llicenciat en filologia (Universitat de Barcelona – Estudi General de Lleida, 1986) i doctor en filologia catalana (Universitat de Lleida, 2001). És professor de secundària en excedència, i des de 1991 professor de filologia catalana a la Universitat de Lleida. La seva tasca docent i investigadora s'ha centrat en l'onomàstica i la lexicologia catalanes. És autor de llibres com *Els topònims de la Segarra* (1991) i *La toponímia de les comarques de Ponent* (2007).

Ens va aportar visions i idees del que és un lèxic (“és un reflex fidelíssim de la cultura”), la metodologia de treball i com poder organitzar-lo. Va ser una entrevista important per relacionar i comparar els passos que ell estableix per fer el lèxic amb els nostres.

-Què és el que et porta a estudiar filologia catalana?

En el meu cas, una doble passió: per la llengua (i la literatura) i pel país. Hi ha molt de vocació, doncs (en bona part heretada de mon pare, professor autodidacte de català en els temps del franquisme), i també molt, o bastant, de militància catalanista.

Quan feia segon de BUP (l'actual 4t d'ESO) ja tenia decidit fer filologia, i quan feia COU (l'actual 2n de Batxillerat), clarament m'havia decantat ja per filologia catalana (en contra de l'opinió del meu molt admirat professor de llengua castellana, que no ho acabava d'entendre ...era molt bon professor i excel·lent persona, progressista i fins i tot en aquella època *enrotllat*, però al capdavall era espanyol: i jo, ja no).

-A l'hora de crear un lèxic què és el que et motiva més?

Moltes coses, però potser principalment el fet, la constatació, que el lèxic és un fidelíssim reflex de la cultura, de cada cultura. En cada llengua (i en alguns temes en cada dialecte) és diferent (per múltiples detalls). Un lèxic, doncs, és una visió del món, una manera d'entendre'l. I una herència dels nostres esforços avantpassats, que cal homenatjar, si més no, estudiant-lo a fi d'evitar que es perdi del tot.

-Amb quines dificultats et vas trobar en la creació del teu primer lèxic?

No saber per on començar. No saber per on seguir. No saber quan acabar.... Moltes dificultats i molt bàsiques, doncs. En definitiva, es tracta de vèncer-les amb feina, paciència, esforç, molt de sentit comú, una mica de sort i, si pot ser, bons consells.

-Quines són les característiques que et recorden un diccionari?

Hi ha diccionaris de moltes menes diferents (ni tan sols no són tots alfabètics, per exemple), però un tret comú podria ser que pretenen no sols recollir sinó sobretot ordenar i aprofundir en un llegat: llegat, com dèiem abans, en forma de lèxic. I per tant, tenen tot un món i una cultura (una llengua) en particular al darrere.

-El meu treball de recerca consisteix en la creació d'un lèxic del pagès, com l'estructuraries? Quins continguts hi inclouries tenint en compte que va dirigit a lectors de diferents franges d'edat?

Una bona opció (però no l'única, és clar) podria ser organitzar el lèxic (el conjunt de paraules sobre el tema) per temes (per exemple: EINES, FEINES, PRODUCTES, PERSONATGES, etc.) i, dins de cada tema, per ordre alfabètic. La decisió de quins temes incloure i quins no la deixaria en funció de l'amplitud que se li vulgui (i que puguis) donar... Però hi ha temes bàsics, com els esmentats. Altres podrien entrar o no, per exemple els noms d'ocells (i d'animals en general, tret dels de granja i labor agrícola).

-Creus que un lèxic és una bon mitjà per a transmetre uns mots ja en desús?

És sens dubte un dels millors mitjans per fer això. No l'únic (també se'n pot fer una novel·la, o una ficció d'altra mena), però sens dubte deu ser la més fidel i coherent, la més sistemàtica i sistematitzadora.

-Quins consells em podries donar de cara a la creació del lèxic?

D'alguna manera ja els hem anar comentant. Els recapitulo:

- a) decidir els temes (o subtemes) a incloure, o no, en el treball
- b) cercar els informants (vius) i altres fonts d'informació (bibliografia, etc.)
- c) elaborar una primera llista
- d) contrastar-la i arribar a una llista definitiva
- e) definir cada paraula de manera adequada
- f) completar la informació (amb imatges, per exemple)
- g) organitzar els materials (allò dels capítols per temes i l'ordre alfabètic, o d'una altra manera)
- h) redactar introducció, conclusions, índexs i bibliografia
- i) polir-ho (formalment i materialment) i lliurar-ho (gran dia).

-Durant la recerca he pogut observar que hi ha molts reculls de lèxic a la Segarra referents a estris de la pagesia del passat, per què?

Potser per dues raons que se sumen una mica significativament (més que no pas casualment, ja que):

a) la Segarra és una terra molt eminentment agrícola des de fa segles, de manera que aquesta temàtica hi és omnipresent, forma part de la vida familiar de tots nosaltres

b) al llarg de diverses generacions han aparegut estudiosos molt singulars, tant d'altíssim nivell (penso per exemple en l'historiador Duran i Sanpere, que va reunir els materials per al Museu del Blat i la Pagesia en un moment que el món agrícola canviava de dalt a baix a causa de la mecanització del camp) com més de divulgació (per exemple dos *pagesos il·lustrats* com Miquel Pont, de Cervera, i Mateu Solé, de les Oluges), que han tingut l'empenta i l'encert de fer obres per a tots els públics explicant aquest món... i les seves paraules!

-Per què no s'ha fet encara un estudi evolutiu de les eines (aquest és un dels propòsits del meu treball)?

Potser perquè moltes eines, més que no pas evolucionar, han caigut en desús?

-Moltes gràcies!

Un plaer. Que vagi molt bé!

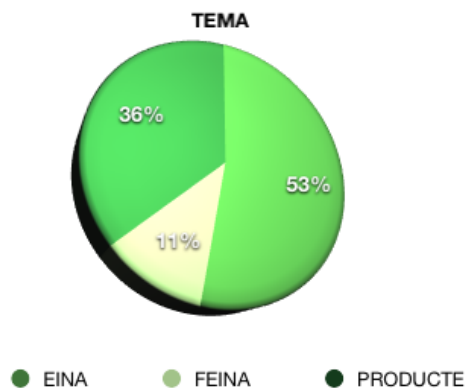
3.2 Microestructura: el Lèxic

El trobeu en un llibret a part.

4. INTERPRETACIÓ DE LES DADES

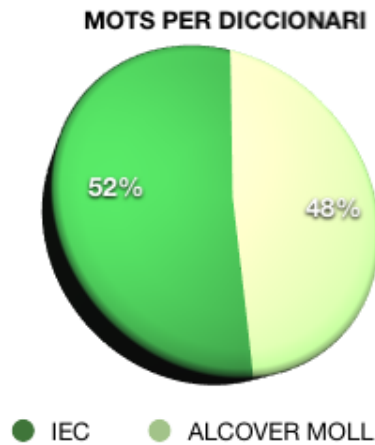
Per tal de poder extreure una informació i una conclusió de les enquestes realitzades i dels mots obtinguts d'aquestes i recollits al *Lèxic*, a continuació realitzem unes gràfiques en les quals es pot apreciar la diferència entre les paraules. A través d'una classificació, les estructurarem en: eines, feines o producte. Cada gràfica consta d'aquestes tres variants en un tant per cent cadascuna respecte al total de paraules del *Lèxic*, que són cinquanta-cinc. Finalment, a sota de cada gràfica hi constarà un comentari d'aquesta mateixa fent al·lusió als resultats obtinguts

- *Paraules per tema:*

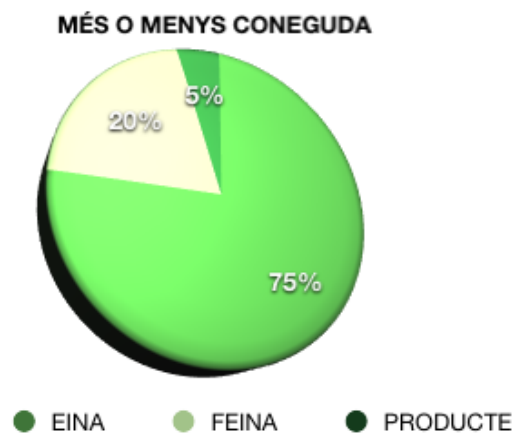
En aquesta gràfica podem observar un clar predomini dels mots referents a les eines amb un 53% dels resultats. Segurament això és degut a l'alt nombre d'aquestes i que el nom de moltes feines del camp acostuma a fer al·lusió a l'eina que fa aquesta feina.

- *Mots per diccionari:*

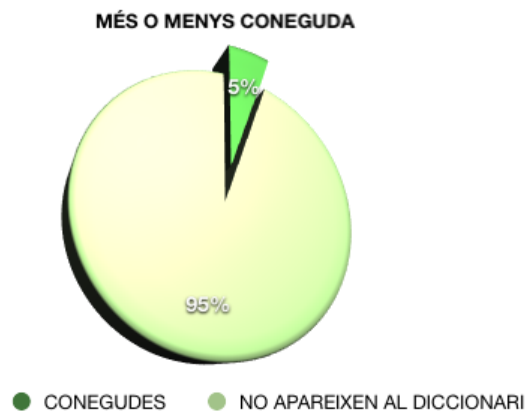
En aquesta gràfica podem observar una relativa equivalència entre el nombre de mots per part dels diccionaris que hem consultat: el *Diccionari català-valencià-balear*, el de l'Institut d'Estudis Catalans i el del Termcat.

- *Paraules més o menys conegudes pels enquestats:*

En aquesta gràfica podem observar un major coneixement dels enquestats respecte a les paraules referents a l'eina. Aquest coneixement pot ser donat perquè fan un major ús de l'eina.

- Paraules que coneixen els enquestats i no apareixen al diccionari:

Aquesta gràfica ens mostra una minoria de paraules que coneixen els enquestats i no apareixen al diccionari. Aquesta dada pot ser donada per una possible castellanització de la paraula o una pronúncia que no s'adiu a la seva forma escrita.

5. CONCLUSIONS

El *Lèxic del pagès* té 55 denominacions. En haver-lo acabat podem parlar de l'assoliment d'uns objectius, alguns molt clars des del principi, però d'altres menys visibles.

La realització del *Lèxic* ha implicat la recerca a fonts d'informació diferents: primer per saber què s'havia dit sobre el tema i després per elaborar les definicions. Això m'ha fet aprendre a cercar a internet (competència informacional) i a seleccionar diferents tipus de diccionaris complementaris. Per altra banda, el *Lèxic* m'ha fet descobrir moltes més fonts que desconeixia i d'on hem extret informació molt útil a l'hora de realitzar el treball.

Des del principi vam tenir una idea clara sobre el que tractaria el nostre *Lèxic* i què hi faríem constar. Teníem clar la població en què ens centràriem i els enquestats. Tot i això, un dels punts que ens ha costat més ha sigut l'organització de les paraules que hi consten (microestructura). En l'organització del lèxic sorgeixen diferents dubtes respecte les entrades al lèxic i l'estructura de cada article. L'entrevista realitzada a l'Albert Turull ens ha ajudat a concretar més aquesta estructura i també a presentar les gràfiques segons temes: les eines, feines o actes: “Una bona opció (però no l'única, és clar) podria ser organitzar el lèxic (el conjunt de paraules sobre el tema) per temes i, dins de cada tema, per ordre alfabètic”. Penso que m'ha aportat molts coneixements l'ajuda d'Albert Turull.

Una part molt important per a la creació del *Lèxic* han estat la feina dels enquestats, ja que a partir de les seves respostes s'anava elaborant el recull de paraules. A diferència d'altres treballs de recerca, gràcies al treball de camp hem pogut elaborar la part més teòrica. Primerament les enquestes van ser individuals, però després d'observar una major confiança dels enquestats quan aquestes es realitzaven en col·lectiu, vam optar per les de grup. A mesura que anàvem fent les entrevistes es creava un “enllaç” amb els enquestats, que cada vegada deien més dades, i a partir de les seves respostes podíem afegir més paraules al recull. Es va crear una relació de més confiança i podem dir que a través d'això he obtingut dades molt importants per poder realitzar el *Lèxic*. I això també m'ha aportat un enriquiment personal ja que he après nou vocabulari.

Podem parlar d'uns objectius assolits i que és important el que hem elaborat, ja que no és fàcil fer un lèxic. El treball surt després de reunir-me diferents cops amb els enquestats. I el producte final és un recull per evitar que a la Segarra es perdin uns mots cada cop més oblidats degut a la mecanització del camp al llarg dels anys. I elaborar un recull que també tingui en compte el vocabulari actual.

6. AGRAÏMENTS

En la realització del Lèxic ha estat molt important el suport de la meva tutora, l'Àngels Planes, per tal de poder entendre molts conceptes i poder cercar als llocs adequats sense perdre el fil del treball, i per anar-me guiant i ajudant al llarg d'aquest.

Per altra banda, l'entrevista realitzada a l'Albert Turull, exprofessor de l'Àngels Planes, també em va ajudar molt a saber com encarar el lèxic, i també què fer-hi constar i com estructurar-lo.

També volem donar les gràcies al Rafa Nadal, per deixar-me alguna font d'informació per consultar.

Vull agrair també als enquestats la seva col·laboració i la seva paciència, ja que vam haver de trobar-nos diferents vegades per a fer les enquestes i no van mostrar cap problema: van fer-ho amb molt de gust i sempre aportant nova informació. També vam passar estones divertides i entretingudes quan ens trobàvem.

Per acabar també vull donar gràcies als pares, ja que m'han portat a tot arreu (museus, fires...) més d'un cop.

7. BIBLIOGRAFIA

internet:

- www.google.es
- www.granenciclopediacatalana.cat
- www.termcat.cat
- www.udl.cat

llibres:

- ARESTÉ, Marcel: *Retrobant lo passat*. Lleida: Diari de Ponent, 2003.
- DIVERSOS AUTORS. *Diccionari català-valencià-balear*. Barcelona: Moll, 1960.
- DIVERSOS AUTORS. *Diccionari de la llengua catalana*. Barcelona: IEC, 2010.
- DIVERSOS AUTORS. *Gran Enciclopèdia Catalana*. Barcelona: Grup Gran Enciclopèdia Catalana, 2005.
- PONT, Miquel. *Vocabulari del pagès*. Barcelona: Proa, 2005.
- RAFEL, Joaquim. *Lexicografia*. Barcelona: UOC, 2005.
- SOLÉ, Mateu. *Eines i feines del camp de la Segarra*. Cervera: Centre Municipal de Cultura, 1994.
- TORRENTS, Jacint. *Femer fa graner: feines i eines de pagès a la Plana de Vic del segle XX*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2009.
- TURULL, Albert. *Els topònims de la Segarra*. Cervera: Centre Municipal de Cultura, 1991.
-
- VILÀ, Núria. *Estudi del vocabulari de les eines agrícoles a la comarca del Baix Camp*. Barcelona: IEC, 1991.

museus i fires

- Fira de Florejacs
- Museu de la Vida Rural de l'Espluga de Francolí

0. ÍNDEX

1. Microestructura del Lèxic.....	1
2. Lèxic.....	2
3. Annex.....	33

1. MICROESTRUCTURA DEL LÈXIC

Per poder parlar de la microestructura, abans cal definir uns conceptes. El *Lèxic del pagès* s'organitza per entrades. Una entrada és la paraula que es defineix i encapçala les diverses informacions que s'hi refereixen. Les informacions constitueixen l'article¹.

En l'estructura del *Lèxic del pagès* trobem les entrades d'aquest per ordre alfabètic, totes i cadascuna d'elles. Cada entrada del lèxic consta de tres parts, que són:

- les definicions: del *Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans* (IEC), del *Diccionari Català Valencià Balear* (DCVB), del *Centre de Terminologia Catalana* (Termcat)² i dels enquestats,
- la transcripció fonètica del que diuen els enquestats (en el cas que coneguin la paraula)
- i finalment la imatge: en cas de no disposar d'imatge, aquesta no hi serà.

En la part de les definicions de l'IEC i el DCVB, en cas de no tenir constància d'aquestes, a continuació de la font hi haurà un guió “-”. En l'apartat dels enquestats, es farà constar si fan una definició similar i en cas d'haver diferències s'hi afegiran.

Pel que fa al contingut de la definició en si, a les de l'IEC, el DCVB i el Termcat hem inclòs el tipus de categoria gramatical (abreviació en abreviatures). Bàsicament, trobarem noms, adjectius i verbs. En el cas del nom la definició fa constar el gènere en singular. En el cas de l'adjectiu, també fa constar el gènere en singular. En el cas del verb apareix en infinitiu i s'especifica si és transitiu o intransitiu. També hem afegit les accepcions numerades. Hi hem fet constar exemples i el suport visual de la imatge, que ens ajudarà a entendre millor la informació.

Pel que fa a les accepcions, podem observar que hi ha diccionaris que adopten un criteri sintàctic i agrupen en un mateix article tots els significats d'una forma gràfica que comparteixen una mateixa categoria, independentment del seu origen; d'altres inclouen dins un mateix article sentits corresponents a diferents categories i orígens diferents³. En el *Lèxic*, adoptem un criteri sintàctic.

Per acabar, als articles trobareu paraules en diferent color, són mots que trobareu definits en altres entrades.

Com a dada final, sapiguen que trobareu un CD darrere del treball amb una grabació d'una de les enquestes.

1 Definicions extretes del *Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans*. Vegeu la *Bibliografia*.

2 En el cas de neologismes o paraules noves usarem el Termcat.

3 *Lexicografia*, pàgina 91. Vegeu la *Bibliografia*. 1

3. ANNEX

Agarbadora.....	2
Aiguabessós.....	3
Arada.....	3
Batolles.....	5
Batre	5
Batuda.....	6
Bóta.....	6
Capolar.....	7
Carret.....	7
Carro.....	8
Cèrcol.....	9
Civada.....	9
Corrons.....	10
Cultivador.....	11
Curra.....	12
Curro.....	12
Curronar.....	13
Dental.....	13
Doga.....	13
Eixam.....	14
Espart.....	14
Espiga.....	15
Espigó.....	15
Esterrossar.....	16
Estriat/ada.....	16
Falç.....	17
Forcat.....	18
Garba.....	19
Garbejar.....	20
Garbera.....	20

Garbes.....	21
Gavella.....	21
Germini.....	21
Llenques.....	22
Manoll.....	22
Messes.....	22
Ordi.....	23
Palla.....	23
Palma.....	24
Pellerofa.....	25
Perxats.....	25
Post.....	25
Postissada.....	26
Rella.....	26
Remolc.....	27
Sembradora.....	27
Senalla.....	28
Solc.....	28
Sulfatadora.....	28
Tallant.....	29
Tija.....	30
Tractor.....	30
Trill.....	31
Troncocònic.....	32
Trull.....	32